

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Din conziderare la excursiunea pentru vizitarea expoziției din București numerii proximi ai revistei noastre vor apărea cumulativ la 1/14 Octombrie a. c., despre ce avizăm pe stimații noștri abonenti.

Administrația.

La începutul anului școlar.

Multe sunt scăderile de cari suferim noi Românii în viața culturală și economică. Multe suferințe ne amăresc sufletul, multe poveri ne apasă umerii, din cauză că lumina razelor culturii n'a pătruns mai adânc organismul vieții noastre sufletești și trupești. În conștiința noastră abia culmile sunt luminate de razele soarelui culturii, ear' în văi este umbră deasă și întunec. În viața economică stăpânitor este aproape tot sistemul patriarhal al străbunilor din evul mediu, viața socială e lipsită de o organizație luminată de principii etice și nu să va putea închege până când în locul altruizmului și umanității va stăpâni egoizmul îngust, invidia pismă-tăreață și materialismul nemilostiv.

FOIȚA

Inzula șerpilor.

De Carmen Sylva.

A fost odată un poet roman pe care îl chema Ovidiu. El a scris multe istorii frumoase, și astăzi încă, după 1800 de ani, oamenii găsesc plăcere citind ce a scris el, și până și în școli învață copii să-l priceapă. De oare-ce Ovidiu trăia pe vremea împăratului August, să obicinuise cu bogăția și cu luxul. El era bogat și foarte admirat, și scrisese într-o liniște sânină »Metamorfozele« sale. Nimeni nu știe cam ce o'putut să se întâmple sau cu ce a supărat pe împărat, dar' atâta să știe numai că a fost exilat într-o țară, căreia îi zicea pe vremea aceia Moesia; țara asta de atunci încoace a fost în stăpânirea multor domni, până-ce a ajuns în stăpânirea turcilor

Dar' școala, învățătorii, cu puțină dragoste și abnegațiune poate să delătore multe din aceste scăderi, poate să îndulcească mult amar și ușureze și aline multe dureri și suferințe, poate să dea direcțiuni sănătoase și prețioase în cultura socială și economică, pe lângă cultura intelectuală și morală, care e chemarea ei în prima linie.

Mult rău poate fi alungat din sinul nostru și mult bine încetățenit, numai voință să avem.

Așadar' școala va trebui să înțeleagă necesitățile vieții practice ale vieții, să fie pătrunsă de importanța lor și să-și impună ca devisa împăcarea acestor necesități și armonizarea lor cu ideile culturale și morale ale poporului.

Învățământul nostru primar nu este atât de nou, dar' nici atât de vechiu, încât să nu ni-să poată da în chiar transformările lui prin cari au trecut atâtea învățăminte.

Școala este creată de lipsele zilnice ale vieții cari prin conlucrarea școlii sunt mai ușor învinse și împrăștiate.

Evident, principiile și direcțiunile de cari va fi condusă școala noastră, nu

sub numele de Dobrogea. Dar' regele Carol I. al României trecu Dunărea și o luă dela turci după-ce îi hătu.

În Dobrogea e un oraș, care să chiamă Kiustendje sau Constanța, dar' pe vremea Romanilor să chema Tomi. Acolo fu trimis Ovidiu în exil, foarte departe de Roma cea bogată, într'un loc pustiu pe țărmul Mării Negre, unde nu cunoștea un suflet măcar, ba unde nici oameni nu prea erau, ci numai năsip și mlaștini să întindeau cât vedeai cu ochii. Pe lângă aceasta și marea își rostogolea valurile într-o vecinică monotonie și era așa de întunecată și posomorâtă, de parcă nu să oglindea cerul întrânsa. Mai erau niște viscole de nici nu bănuise Romanul că sunt pe lumea asta undeva. iar' vara o arșiță de soare de țiră usca gura.

În locul unde să află astăzi mărețul hotel europeanesc »Carol« și uude să plimbă de colo până colo femei frumos gătite, ascultând muzica militară care cântă ca în toate

pot fi altele de cât acelea pe cari să razimă și școala tuturor națiunilor, adecă: *lumina minții, împodobirea inimii cu virtuți morale, spiritul național, unitatea sufletească și culturală a tuturor Românilor și independența lor economică.*

Pentru ca să poată învățătorul lumina mintea școlărilor educabili, el însuși trebuie să fie bine educat. De aceea numai acela care să simte apt. întru această chemare să ia asupra și această grea sarcină.

Tot asemenea este greșit și acel învățător carele crede, că este desăvârșit în cariera sa, când crede, că cu cunoștințele câștigate da pe băncile școlii, îi este deajuns, ci din contră trebuie să cetim să învățăm, căci între neperfectiunile omenesti să numără și uitarea.

Când învățătorul desvoaltă în elevi spirit național prin aceea, că le-a inspirat dragoste și respect față de limba și legea românească, atunci face un paș hotărîtor spre unitatea sufletească a neamului, pentru că ea să întemeiază tocmai pe legea și limba sa.

Unitatea sufletească și culturală este cel mai prețios tesaur ce'l poate avea

locurile de băi, pe acolo umbla bietul Ovidiu singur și trist.

Nimic nu-i înveselea ochii; împrejur erau numai colibe făcute din pământ galben amestecat cu paie și ici colo câte un pom singuratec, care 'și întindea crăcile uscate peste câte o mlaștină ce mirosea urât și câți-va oameni oacheși tare, a căror limbă nu o înțelegea. Isoare cu apă limpeoe nu prea erau multe și poetul exilat învățase să prețuiască apa proaspătă mai mult decât prețuia înainte cele mai alese vinuri din pivnița sa.

Romanii cari să mai aflau pe acolo erau oameni pe cari înainte nu i-ar fi onorat cu o vorbă sau cu o privire, slujbași cari erau invinovățiți de furt și osândiți și de sigur că nici n'ar fi putut s'o ducă acolo și că ar fi murit de marea lui mahnire, dacă n'ar fi avut o mângăere. Ori ce om trebuie să aibă o mângăere pe lumea asta, măcar de ar fi numai o culegere de fluturi sau de paceți, o floare

un popor, este ținutul care leagă strâns și unește într'un singur mănunchiu toți acei indivizi, cari au o limbă, o origine, datini, moravuri, istorie comună. Inșă de acest tezaur, care este totodată și garanța cea mai sigură a viitorului nostru, numai atunci ne vom putea bucura, când Românii din toate unghiurile vor cugeta și vor simți una, vor fi cuprinși de aceleași idealuri, când vom ținea morțiș la limba și literatura noastră, ear' părăsișele culturale ce au curs și curg în diferitele ținuturi românești, nisuiindu-să a le conduce într'un singur rîu puternic, care impunător și maiestos să curgă în alvia viitorului nostru românesc.

Având cunoștință de ceea ce suntem, simțindu-să Românii mai mult de cât coboritori ai Romanilor... vom în cea mai strânsă legătură cu tot ceea ce a fost sănătos în trecut să clădim *cu mijloace românești civilizația românească pentru toți Românii.*

Acestea să ne fie devisa și cu aceste gânduri bune să începem noul an școlar.

N. Hamsea,
inv. gr.-or.

Școala economică de repetiție.

(Urmare.)

Cap. IV.

Cualificarea învățătorilor școlii economice de repetiție. Aplicarea învățătorului de specialitate.

§. 27.

Predarea obiectelor economice în școala economică de repetiție să poate încredința, respective să poate aplica în această școală un astfel de învățător poporal (învățătoare) calificat pentru școlile elementare:

la fereastră, o pasăre, un câne, un șoricel ori un păianjin.

Ovidiu avea un șerpe, un șerpe mic, drăguț de tot, care sta într'una încolăcit de gâtul său, de brațul său și ai cărui ochi mici îi povesteau minuni.

Am spus că el scrisese „Metamorfozele“; după părerea lui șarpele acela era vre-o metamorfoză, vre-o schimbare, poate vre-o prințesă blăstămată, o exilată ca și dânsul, și sta ceasuri întregi să se gândească de unde venise prințesa, cât de frumoasă trebuie să fi fost și ce nenorocită era mica lucitoare Colubra, cum îi zicea el. Într'o zi pe când gândurile lui călătoriau astfel, să uită țintă spre mare, până-ce i-se închiseră ochii și căzu într'un somn dulce. Atunci visă un somn minunat. Visă că șarpele lui căpătase glas omnesc și îi șoptea blând la ureche:

— Aide, hei, vino cu mine la inzulă dela gura Dunării, căreia îi zice inzulă Șerpilor, și acolo să vezi metamorfoze!

Să deșteaptă.

Șarpele sta liniștit în jurul gâtului său, parcă n'ar fi spus nimic. Adormi iar' și Colubra îi șopti iar:

a) care posedă pe deplin limba maghiară în vorbire și scriere, și care a participat la un curs de agricultură, de pomărit, de viierit, de vinărit, de economia casei etc. ce ministrul ung. reg. de agricultură a dispus să se țină în fiecare an pe sama învățătorilor poporali și despre absolvirea aceluia a obținut testimoniu;

b) care posedă dexteritate practică în ramii economice ce sunt în uz în respectiva comună și documentând capacitate teoretică dar' mai ales practică, obține autorizare provizorie s'au definitivă de a propune obiectele economice;

c) care ca învățător calificat a absolvat cu succes un curs de agricultură de doi ani la o școală ung. reg. de agricultură, s'au un curs de un an la un institut pentru calificarea viierilor, iar' învățătoarea un curs de economie de casă;

d) care a absolvat cu succes un institut de economie mai înalt. Astfel de indivizi însă sunt obligați a face în timp de 3 ani examenul scripturistic și verbal din obiectele pedagogice într'o pedagogie a statului.

§. 28.

În posturile de învățători de specialitate economice (învățătoare de specialitate) la școlile economice de repetiție cu învățător specialist deosebit, care beneficiază de competențe stabile să pot aplica numai învățători respective învățătoare dela școlile elementare cu calificățiunea numită în punctele c) și d) ale paragrafului precedent. Reteritor la indivizii absolvenți ai institutelor economice mai înalte în lipsa de concurenți cari nu posedă calificățiunea de sub punct c) în cazuri motivate mi-

— Hai la inzulă Șerpilor, încredete în prietinel tău.

Poetul să deșteaptă încă odată și să uită la micul, care sta tot așa de liniștit ca mai nainte după gâtul său și-l privia cu chii cumiști.

Mai adormi încă odată, și pentru a treia oară îi zise șarpele:

— Hai cu mine, că n'ai să te căești.

De astă dată să deșteptă tocmai când zicea Colubra cele din urmă cuvinte și când să uita la el cu așa băgare de seamă, cu o privire așa de pătrunzătoare, încât Ovidiu să gândi:

— De ce să nu mă duc să văd inzulă Șerpilor? Mai urât ca aici n'are să fie, și o să fie o schimbare în viața mea, cea în care nici o schimbare nu să mai întâmplă; și dacă o fi să mă mănânce șerpui, m'or mânca și asta e; atunci scap de nenorocirea care mă doboară.

Luă o luntre cu vâslași buni, luă de ale mănăcii pentru câteva zile și porni pe mare. Ajunse cu greutate la inzulă, de oarece Marea Neagră e mai rea cu mult decât Oceanul cel mare, căci așa să întâmplă în

nistrul cultelor și instrucțiunii publice poate să îngăduie lipsa diplomei pentru școlile elementare.

§. 29.

Învățătorii cari posedă autorizare provizorie de a propune să pot aplica numai pentru durata autorizării în cazul, dacă sunt deplin îndemânatici în limba maghiară.

Învățătorii cari posedă calificățiunea numită în punct a) a §-ului 27 să pot aplica definitiv numai la aceea școală economică de repetiție, a cărei direcțiune economică constă cu direcțiunea cursului absolvit de dânsii; cu aceea observare, că învățătorul absolut al cursului de viierit poate fi aplicat definitiv la școala economică de repetiție cu direcțiune pentru cultura poamelor.

§. 30.

Autorizare provizorie și definitivă de a propune obiectele de specialitate economice să poate da:

a) Autorizare provizorie de a propune obiectele speciale economice:

1. Specialiștilor economici numiți de către ministrul ung. reg. de agricultură, încât posedă diplomă pentru școlile elementare:

2. acelu învățător dela școala elementară, care posedă limba maghiară pe deplin în vorbire și scriere, care poate adevări cu atestate dela curatorul școlar, respective dela scaunul școlar și dela primăria comunală, că în ramul cunoștințelor economice, pe care va avea să le propună în școala economică de repetiție, și-a câștigat prin grădinarit și economia de câmp îndemânarea teoretică dar' mai ales practică, cât e necesară la propunerea cu succes a acestui ram economic.

totdeauna: oamenii cei mici sunt mult mai supărăcioși și mai ciudați, decât cei mari și tari cari nu înfurie așa iute și sunt mai răbdători, și mai marinimoși.

Poetul cel melancolic fu aproape să fie pedepsit că voia să moară, era să fie prins cu vorba. Dar' marinarii nu erau sătui de viață ca el, și luptară cu elementul sălbatec, supărați de această călătorie.

Ce de caznă pentru un ostrov plin cu dihanii otrăvite! bombăneau ei.

Și să uitau încrunțați la poet, care mai ars să se întorcă, de teamă să nu să rășcoale vâzlașii, dacă nu simțea, de câte ori vrea să se întorcă că îl strânge șarpele ușor tot îmboldindul să stăruiască a merge înainte. Simți de mai multe ori, chiar cum bătea din codiță cu nerăbdare și cum își întindea capul înainte și cu băgare de seamă tot în partea aceea mereu.

Iacă și ostrovul! mormăiră în sfârșit vâzlașii.

— Unde e! întrebă Ovidiu; căci nu vedea nimic.

— Colo unde e bucația aia de pământ, ăla e ostrovul!

Autorizarea provizorie să dă pentru doi ani, și aceasta o dă în cercul său de activitate inspectorul școl. reg. în urma rugării în scris a învățătorului.

Deciziunea inspectorului școl. reg. care a denegat eliberarea autorizării provizorie să poate apela în timp de 15 zile la ministrul ungueresc regesc. al cultelor și instrucțiunii publice. Autorizarea provizorie totdeauna să dă cu condiția, că cel autorizat să-și câștige în timp de doi ani calificarea prescrisă conform punctului a) al §-ului 27 la cursul economic corespunzător ce să ține în timpul vacanțelor.

Dacă învățătorul documentează, că în amândoi anii a petiționat pentru a fi primit la curs, dar' nu a fost primit, inspectorul reg. îi dă de nou autorizare provizorie pe timp de doi ani și face nouă propunere în scopul asemnării mai departe a ajutorului de stat.

Aplicarea învățătorului specialist economic, ce a obținut autorizare provizorie încă ține pe timpul cât a fost dată această autorizare; dacă în sensul punct. a) din §. 27 un astfel de învățător și-a câștigat calificarea prescrisă, aplicarea provizorie devine definitivă.

b) Autorizarea definitivă o dă ministrul ungueresc. al cultelor și instrucțiunii publice.

Autorizare definitivă de a propune în școala economică de repetiție poate obține:

1. Cel-ce posedă deplin limba maghiară și documentează, că și-a câștigat calificarea deosebită teoretică și practică în vre-un ram economic, s'au care s'a distins timp de 10 ani cu purtarea unei economii de specialitate pe

Poetului nu-i prea plăcu când văzu bucătica de năsip cu nește leasă rară, dar' mai mult din pricina supărării văslasilor, decât din pricina puțin atrăgătoarei priveliști. Căci lui i-se părea peste tot pe acolo cam tot atât de urât, astfel încât nu-i păsa de era nițel mai urât; șarpele începuse să joace cum trebuie, de parcă înebunise de bucurie, și lui îi făcu plăcere că văzu ce mulțumită era singura ființă, care îi era scumpă.

Când pusă piciorul pe pământ, duse mâna la gât. Nu mai simți nimic. Colubra lui plecase. Plin de întristare să gândi »Vrea să zică voiai să vii la inzulă, numai ca să mă părăsești. Doar nu erai om ca să faci ca ei!«

Pornî întristat pe năsipul adânc, după-ce făgădui văslasilor că să va întoarce curând; vru să le caute apă, dar' lor le plăcu mai mult vinul pe care îl luaseră cu dânsii, și nu trecu mult și toți zăceau dormind beți morți.

Ovidiu să depărtă oftând.

— Acum am pierdut tot, cugetă el.

Și pentru că nici un suflet nu-l vedea, nu-i fu rușine și plânse...

Lacrămile lui să fi lucit așa, ori soa-

moșia sa ori pe o moșie închiriată, în decursul acestui timp a manipulat o școală de pomi și a ajuns în vre-un ram economic la rezultate excepționale și aceasta o poate documenta prin reünirea economică comitatenză.

2. Cel-ce a obținut ca manipulator al școlii de pomi un premiu mai mare dela ministrul ungueresc. de agricultură, și care a obținut la o expoziție economică s'au la concursuri economice o distincțiune demnă de luare aminte pentru rezultate obținute în unii rami ai economiei.

Învățătorul provăzut cu autorizare perpetuă să poate aplica în mod definitiv.

§. 31.

Instituirea învățătorului școlii economice de repetiție să face conform următoarelor regule:

a) La școala economică de repetiție să institue numai învățători cari posedă calificarea marcată în §§-ii 27, 28, 29 și 30 — și cu excepțiunea învățătorului școlii economice de repetiție cu învățător de specialitate deosebit, — întotdeauna dintre învățătorii populari cari de fapt sunt instituți în loc.

b) La școala economică de repetiție cu caracter comunal îl institue pe învățătorul de specialitate scaunul școlar comunal pe calea alegerii normale.

Pe învățătorul de specialitate la o stațiune cu învățător specialist a unei școlii economice de repetiție organizată deosebit, — dacă conform alineatului 3 din §. 22 al acestei îndrumări nu este a să numi de ministrul cultelor și instrucțiunii publice, — în sensul punctului 1 din §-ul 13 al art. de

rele îl orbea? Poate că i-se suise sângele în cap?... Iși ștersă de mai multe ori fruntea și închise ochii și îi deschise iarăși, dar' de câte ori îi deschidea tot mai mult să mira, căci înaintea lui să ivise o adevărată grădină fermecată, cu pomi umbroși, cu fântâni cari săreau în sus, cu iarbă deasă și frumoasă, cu un covor de maci și de »nu mă uita«, printre ale căror foi delicate păreau că trec razele soarelui. Trepte de marmoră să coborau în jos până la mare; drumuri curate să întindeau printre șirurile de trandafiri și de mirt. Pe platani și căstani să legăneau pasările cele mai rare și cântau cântece mai frumoase de cât ale privighetorilor celor mai bune. Micșunele și rozeta își răspandeau mirsul la picioarele poetului, în vreme ce liliacul și iasomia îi mângăia fruntea. Bietul om singuratic, să credea dus într'una din cele mai frumoase grădini ale Romei și așa îi bătea inima de bucurie, încât parcă amenința să-i sară din loc. Dar' ce încercă când văzu de odată niște forme de fete cari să strecurau printre copaci și alunecau pe deasupra ierbei îmbrățișându-se într'o sălbatică fericire; pe urmă să prindeau una de alta, să jucau

lege XXVIII din anul 1876, il alege scaunul școlar comunal sub prezidiul unui exmis al comitatului administrativ comitatenz.

La alegerea învățătorului de specialitate sunt a observa strict sistematizarea venitelor învățătoresți, publicarea concursului pe baza venitelor stabile, facerea alegerii, edarea procesului verbal asupra alegerii, stabilirea actului de dotațiune, aprobarea alegerii și a actului de dotațiune conform dispozițiilor din capitolul IV al îndrumării date pe sama scaunelor școlare comunale cu aceea schimbare, că venitele unei stațiuni de învățător specialist economic organizate independent, afară de locuință constătătoare din două odăi padimentate, cuină, cămară, pivniță, pod și localitățile laterale, nu pot fi mai mici de (1000) una mie coroane. Afară de aceste învățătorului specialist economic în sensul §-ului 1 al art. de lege XXVI din anul 1893 îi compete conform modalităților stabilite în capitolul IV al îndrumării citate tot la câte 5 ani cuincuenale de câte K 100, mai departe 20 procente din venitul curat al întreg teritoriului economic de praxă. În actul de dotațiune valoarea celor 20 procente ale teritoriului de praxă încă este de a să face evidentă în bani cu media sumei corespunzătoare a celor 10 ani din urmă, având în vedere împrejurările locale, pentru-că și partea aceasta de venit să poată fi socotită ca competență la fondul de penziune.

c) Dacă la școala de repetiție economică cu învățător specialist deosebit să institue pentru instrucția economică a fetelor o învățătoare calificată deosebit, postul acesteia încă este a să

legănându-se printre crângile lungi ale răsurilor, să coboreau pe treptele de marmoră până în mare de să scaldau, și să stropeau una pe alta cu apă.

Îci vedea plimbându-se matroane, pe cari i-se părea că le cunoaște, îmbrăcate cu haine lungi, cu văluri albe și colo bărbați în togă și mantie, cari păriau că vorbesc între dânsii cu aprindere despre afacerile publice, tocmai ca în »forum« la Roma. Dar' mai înainte de a să fi putut apropia de dânsii, îi ieși înainte alergând, o fată încântătoare, îi dete din cap cu încredere într'un chip familiar, îl luă de mână și îi zise:

— Nu mă cunoști sub forma aceasta? Sunt Colubra ta. Vino cu mine săți arăt tot.

Și îl târi după ea printre oamenii cari vorbeau toți limba romană sau greacă astfel că pricepea tot ce spunea. Fețele lor de asemenea îi păreau grozav de cunoscute. Ar fi dorit așa de mult să se apropie de unul și de altul, să vorbească cu ei zicându-le pe nume: — Claudius, Plautius, Lucilius, — căci lui, i-să păreau c'ar fi curtezani de ai împăratului, pe cari înainte îi vedea în fiecare zi. Auzi pronunțându-se în jurul său numele ar-

sistemiza deosebit. Referitor la alegerea unei astfel de învățătoare încă servesc de directivă cele cuprinse în punctul precedent. Salarul învățătoarei ordinare ce este a să alege la școala economică de repetiție să stabilește la (1000) una miiă coroane, locuință conform legii și 5 cuincuenale ordinare de câte 100 coroane tot la câte 5 ani. Douăzeci procente ale teritorului de praxă manipulat de învățătoarea de specialitate îi compet învățătoarei de specialitate.

d) Dacă comuna nu poate da învățătorului s'au învățătoarei de specialitate locuință în natură e obligată a-i asigura relut de cuartir de 300 cor. anual.

e) Până când spre scopurile instrucției economice, a fetelor din școala de repetiție să vor putea sistemiza învățătoare cu calificațiune economică de specialitate conform celor arătate în punctul c) să vor putea alege învățătoare la școala economică de repetiție astfel de învățătoare dela școalele elementare, cari posed și o diplomă dela o școală de industrie pentru femei s'au de magistre de lucru pentru femei, și pe lângă aceste pot documenta prin atestat valabil că au condus cu succes economia practică respective menajul și grădinaritul de legumi cel puțin 5 ani.

(Va urma).

Valoarea mieri de stup.

Mierea au cunoscut-o și popoarele cele mai străbune. Moitul grecilor ține albina de sfântă. Literatura albinăritului e vastă chiar și la popoarele vechi. Și-i natural, căci, mulți sunt aceia, cari și-au sacrificat întreaga viața cu studiul al-

tiștilor și filozofilor greci și al oamenilor de Stat Romani. I-se păru ciudat de tot. De când nu mai auzise limba țării lui! Numele cari înainte îl lăsau nepăsător, acum făceau să-i sară inima, și îl făceau să lăcrimeze numai pentru-că le auzea.

Mulți veniră la el cu o expresie de mirare veselă, dar' Colubra îl târa în totdeauna și bătea chiar cu nerăbdare din piciorușele ei cele încântătoare, dacă nu plecau pe dată, și își încreția sprâncenele cele subțiri și fulgera cu privirile încruntate ale ochilor, cari numai ei mai aminteau ce fuses; mai înainte. Odată își arată chiar limbuța roșie ca un bujor și așa ascuțită par'că ar fi putut să înțepe.

Copii mai nu să vedeau în grădina cea fermecată, și puținii pe cari îi zări poetul, să strecurau triști, să țineau tăcuți de mâni și priveau cu ochii mari lumea cea amestecată, veselă, în cari păreau a fi cu totul străini. Nimeni nu să ocupa de ei, nimeni nu vorbea cu ei, căci fiecare părea a să gândi numai la propria lui bucurie. Ovidiu vru să le spună câte o vorbă dar' și de lângă dâșii îl zmulse Colubra, trăgându-l înainte într'un umbrar foarte ascuns, care să ridica lângă un izvor

binelor; iar' cei mai mulți s'au nutrit cu mierea lor, așa d. e. *Pitagora*, filosof grec carele a trăit 90 de ani și a trăit în continu cu miere, la finea vieții sale așa a declarat, că de nu să nutrea cu miere, muria mai nainte cu 40 de ani.

Astăzi încă să folosește mierea ca aliment, medicină și băutură. Mierea ca cel mai sănătos aliment, poate substitui zahărul folosindu-se la îndulcirea alimentelor și încă mai cu plăcere decât zahărul, la rafinarea căruia știm, că să întrebuițează diferite oase, poate chiar de ale animalelor, ce au perit în morburii epidemice, contagioase.

Despre valoarea mieri un medic renumit zice, cumcă mierea este un aliment (o hrană), decât care mai bun nu să poate da, mai ales dacă vom considera, cât este ușoară de mistuit, că e nutritoare și are un gust plăcut. Precum apa și oleiul curat numai decât trece în vasele sângelui, să amestecă cu sângele și rămâne în corp până la întrebuițare, astfel să prefacă în sânge și mierea amestecându-se toată cu sângele. Mierea ca aliment servește spre încălzirea corpului și spre desvoltarea puterii de viață. S'a observat cum-că copii — care așa zicând — cresc tare, și din această cauză sunt palizi, trag tare după miere și par'că instinctiv află în ea bucurie, ceea-ce faptice le folosește. Mierea însă nu servește numai ca aliment, ci și ca medicină. Istoria ne spune, că pe când filosoful *Demonstene*, cel de o dispozițiune pururea senină, își presimția apropierea morții, fetele sale având a'și petrece, l'au rugat să'și prelungească viața cu miere, până ce să va termina festivitatea zeiței *Caeres*, pentru-ca să poată juca. »Foarte bucu-

ce curgea încet. Acolo îi dădu poamele cele mai minunate, și apă să bea, pe urmă să agăță de o cracă, să mai acăță de alta cu brațul ei cel alb, și făcându-și vânt cu picioarele zise triumfând:

— Ei, ce zici de mica ta prietenă?

— Că m'a legănat în vis!

— Nici de cum, căci nu visezi! Ești în inzula șerpilor, în care sunt exilați toți oamenii cari au mințit în viața lor. Odată la o miie de ani inzula înverzește, noi ne dobandim iar' formele noastre omenești și colindăm prin grădina cea fermecată; dar' dintre oamenii viețuitori numai unul poate să ne vadă și acela trebuie să fie foarte nenorocit și să nu vorbească cu nici unul dintre noi, căci dacă spune o minciună cât de mică, să prefacă în șerpe și șerpe rămâne o miie de ani, și mâne nu mai e aici așa frumos.

— Dar' pot să vorbesc fără să mint.

— Da, cu mica ta Colubra, sau în Tomi, unde nu ceri decât pâne și lemne și apă și unde nu îți folosește nimic dacă ești spiritual sau amabil, sau mușcător, pentru-că nimeni nu te pricepe; în societate ai vorbi tocmai ca și dâșii și atunci...

ros» le răspunse tatăl lor, numai câști-gați-mi miere bună și curată. Fetele au împlinit dorința și tatăl a trăit până s'a terminat festivitatea. Cei vechi foloseau mierea și ca beutură, care cei mai avuți o dau morților ca merinde de drum, ce să vede de acolo, că în morminte vechi să află sticle pline cu vin de miere.

În timpurile mai nouă chiar și medicii își întorc atențiunea spre miere și o recomandă bolnavilor. Iată ce scrie o foaie medicală: Mierea nimicește formarea bureților și pentru aceea de mult să folosește cu succes la copii, când li-să fac prin gură niște formațiuni albe, ce nu sunt alta, decât bureți »parasiți«.

Dr. Kraemer scrie următoarele: Mai ales în iarna anului 1884 am experiat, cumcă mierea străcurată este un medicament puternic în contra tusei, a aprinderii de bronchii, în contra răgușelei și contra tuturor morburilor de plumâni, fără deosebire de etate. La morburile de piept mierea este un mijloc întăritor. Mai bună e, dacă să ia dimineața caldă și cu o oară înainte de dejun, în o lingură de cafea, peste zi tot la două oare și sara înainte de culcare. Mestecată cu unsoare are efect și mai mare.

N. Hamsea.

Discursul presidentului Iosif Vulcan

la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român în Lipova, la 28 August n. 1906.

Domnilor și Doamnelor,

Cu bucurie vin să-mi împlinesc datoria de president, salutând onorabila adunare generală.

Bucuria devine cu atât mai mare, că acum a doua oară ni-s'a făcut onoa-

— Dar' văd dregători de Stat și slujbași, artiști și filozofi, femei foarte stimate și chiar copii mici.

Colubra zimbi cu milă.

— Toți au spus neadevăruri în viață și pentru-că se tem de dâșii și de limba lor cea mincinoasă chiar și în iad, i-a pus în inzula șerpilor, unde nu pot să facă nici un rău și nu pot decât cel mult să strige unul la altul și să se sugrume. Pentru copii este, nu să poate mai trist, căci sunt așa de străini și nu sunt ai nimănui de pe pământ, nu-și aduce aminte de ei nime.

Pentru ei chiar această zi de bucurie e tristă, căci ei să simt azi și mai singuri. În seara acestei zile vine luntrașul Caron la țăr-mul acesta, și cel care a spus adevărul în acești o miie de ani, poate să se suie în luntrea lui și să meargă cu el în iad. Dar' tu să nu aștepți clipa aceea că atunci să schimbă toate lucrurile aici. Eu am mare noroc că am voie să stau cu tine, și tu nu ești în nici o primejdie să rămâi aici în inzulă, pentru-că din viață chiar îți ispășești păcatele.

— Dar' tu ce ai făcut? întrebă poetul.

— Eu?

rea d'a fi invitați la Dv. Și ceea-ce ne inspiră o impresiune și mai prețioasă, este, că hotărîrea de invitare s'a votat unanim în conferința ce ați ținut.

Această votare unanimă arată în-vederat, că toți sunteți aderenți ai steagului cultural, cu care ne prezintăm.

Primiți omagiile noastre!

*

Entuziasmul, cu care ați întâmpinat Societatea pentru fond de teatru român, va fi aplaudat de toți consăngenii noștri, căci teatrul național este o înaltă instituțiune culturală și toți cei-ce sprijinesc înființarea lui, îndeplinesc un fapt vrednic de stimă.

Teatrul adevărat este deodată și școală și templu. Școală unde să propune tot ce luminează mintea, ca să știm ce-i frumos și ce-i urit, spre a ne purta astfel ca să fim vrednici fii ai părinților; templu unde să arată cale spre mântuirea sufletului și a tot ce avem scump.

Marea importanță culturală a teatrului național să vede și de acolo, că toate statele să cred datoare a înființa și a susține câte unul, cu mari jertfe materiale.

România, înaintând pe calea cultivei, a înființat și ea un astfel de institut. Teatrul Național din București a avut multe serii memorabile, când artiștii români au reprezentat în mijlocul entuziasmului piesele originale. Millo cu lucrările lui Alexandri a produs o plăcere generală, atât în cele două capitale ale României, cât și în celelalte părți ale țării. Ba a trecut și granițele, a venit în părțile noastre și a fermecat tot auditorul cu figurile și cântecele românești. Mai apoi ne-a făcut plăcerea Pas-

caly cu altă direcțiune artistică, mai puțin populară, dar cu o limbă modernă care a fost ascultată cu plăcere. Au mai trecut în părțile noastre și alții, cari pretutindeni au fost primiți cu căldură.

Primirea aceasta arată, că Românii de dincoace, inteligență și țărâtime, au înclinarea și dragoste pentru teatru.

Acestea sentimente s'au manifestat prin ivirea dorinței, ca în lipsa de teatru stabil, să se constituie *trupe de diletanți*, cari să dea în toate părțile reprezentării cu figuri din societatea noastră și cu doine românești, cari umple sufletul de însufletire.

Prima manifestație de teatru de diletanți s'a făcut dacă știu bine, în Brașov, sub conducerea tinărului George Bărițiu. Apoi a urmat la Blaj, unde s'au întrunit spre acest scop teologii. Și după acestea începuturi s'a format prima societate stabilă de diletanți în Transilvania la Cluj, sub conducerea tinărului Ioan Banciu, care și-a făcut bun nume de diletant, încât a jucat în România, iar astăzi e preot în comuna Șoimuș, unde a înființat o societate de diletanți țărani.

Aceste reprezentări au avut mare influință asupra poporului. Învățătorii tineri au început unul câte unul să formeze cu școlarii lor coruri vocale, cari cântară întâiu prin biserici; apoi învățară cântece lumesti, deteră concerte. Cei mai mari s'au însuflețit și ei, sub conducerea învățătorilor să întruniră în coruri cu fetele, cântau în concerte și reprezentau piese. Zelul s'a tot răspândit și corurile s'au tot sporit. Mai cu seamă în Bănat, unde nu numai învățătorii, ci și unii cântăreți mai cvalifi-

cați din popor, conduc corurile cari s'au înmulțit atât de mult, încât n'a prea rămas comună românească, unde să nu fie câte unul. Meritul răspândirii este al învățătorului și compozitorului de muzică I. Vidu din Lugoj, ale cărui lucrări au influința cea mai răpitoare asupra poporului, încât acelea să cântă nu numai în Bănat, ci în toate satele românești, ba unele au trecut și în concertele din București conduse de zelosul Chiriac.

Iată un punct de fală și de mândrie a noastră, a Românilor de dincoace de Carpați față de cei de dincolo! Căci câtă vreme noi avem o mulțime de coruri în popor, în România nu era nici unul! Numai în anii din urmă s'a început și acolo formarea lor.

*

În momentele acelea ale însuflețirii, când părul meu nu era alb — pardon! când aveam și eu păr — m'am pus de am scris în »Familia« niște articoli pentru înființarea unui teatru românesc dincoace de Carpați.

Propunerea în mulți a deșteptat suris. Dar' asta pe mine nu mă genă. Eram tinăr și inspirat de însuflețire. Am vorbit cu deputații noștri și ținurăm o conferință. Ideea s'a primit și s'a ales o comisiune pentru pregătirea planului.

Pa'că aud și acum pe răposatul Hodoș cu ce entuziasm vorbea. Dânsul a ridicat cuvântul și în dietă pentru ajutorul la înființarea unui teatru românesc. Dl Alexandru Mocsonyi a aprobat cu obicinuita înțelepciune, ceea-ce a făcut mare impresiune asupra tututurora. În scurt timp cu Hodoș făcurăm statutele, cari sau primit. Apoi comitetul s'a constituit interimal. Presi-

Fata să roși, sări jos de pe crața pe care șezuse, și zise a lene:

— Voiu fi mințit și eu ca ceilalți.

Și-l trase repede înainte lângă niște femei frumoase cari jucau.

Să uită împrejur, și puse degetul pe buze; o femeie tinără să apropie de Ovidiu, rânjind prietenește și zise:

— Ce, și marele nostru poet este exilat ca și noi de pe pământ și din iad? Sărmane Ovidiu, acum umbli și tu metamorfozat? Nu e așa, că oamenii cei deștepți sufer rău aici? Dar' ce suntem noi de vină, dacă eram mai deștepți decât ceilalți? Pe scumpa ta tovarășă de mult o cunosc și o iubesc!

— Mințil strigă Colubra.

În clipa aceea bătrâna fu schimbată într'un șerpe mare, care să repezi la fată șuerând, să încolăci împrejurul corpului ei și ar fi strâns-o de gât, dacă Ovidiu nu ar fi apucat monstrul puindu-și toate puterile și nu l-ar fi zmulș și asvârlit departe.

Fata îi sărută mânilor cu foc, și dăntuitoarele îi incununară cu trândafiri și lauri. Atunci să gândi pentru întâia oară ce înfățișare urâtă trebuie să aibă cu ha-nele înve-

chite și cu obrazul aspru de neras. Dar' n'au vreme să se gândească mult la lucrul acesta, căci un băiat mic să inghesul lângă el și-l rugă cu umilință:

— Ia-mă cu tine! Ia-mă cu tine te rog! Voiu să fiu așa de drept, ca razele soarelui și așa de curat ca apa de izvor! numai ia-mă cu tine! am văzut că ești om puternic, și eu am fost puternic, aveam așa de mare putere încât toți băieții să temeau de pumnii mei!

Pe când vorbea astfel, îi eși dintre buzele cele roșii o limbă mică ascuțită desfacută în două la vîrf și băiatul să schimbe în ochii poetului într'un șerpe mic de tot, care să încolăci la picioarele sale.

— Nici măcar un cias nu poți să spui drept, viermișor păcătos! zise Colubra.

Ovidiu să uită cu milă la șerpele mic și nu să mișcă multă vreme, ca să nu i facă vre-un rău.

Curând însă Colubra îl trase mai departe:

— Nu vezi că apune soarele? Mi-să pare că aud luntrea lui Caron spintecând valurile netede. Trebuie să pleci de aici! Realitatea e urâtă aci, foarte urâtă, tu să rămâi mai bine cu visul cel frumos.

Dar' Ovidiu sta la îndoială. Rupse flori și le aduse fetei; să uită departe pe mare care tocmai să schimba în aur și purpură. Dar' în noaptea însăși neagră, venia în spre el fără zgomot o luntre cu pânză neagră, răspândind întunec în jurul ei. Luntrea era mare, dar' în ea numai un luntraș cu barbă și cu ochii duși în fundul capului. Mânile lui osoase țineau o prăjină lungă grozav, cu care să cârmuea luntrea, până-ce să lovi și să târși de nisip. Atunci ridică prăjina din apă, și picăturile ce curgeau de pe ea luceau ca aurul curat, în cea din urmă rază a soarelui.

— Aide! șopti Colubra învinețindu-să.

Dar' Ovidiu sta de par'că era pironit locului. Caron ridică prăjina și lovi cu ea în pomi, de răsună ca bubuitul tunului. Și deodată toate formele să strânsură pe lângă luntre și întinseră mânilor către el rugându-să.

El însă întrebă cu un glas adânc, amenințător:

— Cine a spus adevărul o miie de ani?

— Eul eu! să auzi din toate părțile dar' toți cari ziseră „eu“, să făcură îndată șerpi.

— Eul strigă o femeie minunat de frumoasă, care își făcu loc din îngrămădea

dent a fost ales Hodoș, secretar eu. Și convocaram adunarea constituitoare la Deva, care s'a și ținut acolo sub prezidiul lui Hodoș, în mijlocul unei mari însuflețiri, care par'că vedea începutul unei ere noi.

De atunci a început șirul adunărilor generale. Am ținut câteva și la marginea extremă a elementului românesc. Mi-aduc aminte că într'un oraș numai trei domni au știut românește. Dar' în toate s'a dat câte un bal românesc, de care nici pân'atunci, nici de atunci n'a mai fost acolo.

Președinții de atunci ai comitetului nu prea puteau să asiste la adunări și astfel erau substituiți de alți membri, mai de multe ori prin fruntași din partea locului.

Dintre membrii comitetului și-au câștigat merite deosebite: fostul jude de curie dl Ioan cav. de Pușcariu în calitate de cassar și reposatul președinte al Curții de compturi Iosif Hosszu care mulți ani a îndeplinit și funcțiunea de cassar, pe urmă aceea de președinte al comitetului. Mai trebuie să amintesc pe veteranul Vincențiu Babeș, care de multe ori a suplinat pe președinți la conducerea adunărilor generale, și pe răposatul profesor universitar Alexandru Roman, care asemenea înlocuia pe președinții comitetului la adunările generale.

Intr'acestea împuținându-se numărul Românilor locuitori în Budapesta, comitetul abea să putea compune, iar adunările generale vre-o doi ani din diverse cauze nu să ținură. Eu mutându-mă din Budapesta la Oradea-mare,

de dihanii ce să zvârcoleau și al cărei val fălăia luminos în amurgul serii, eu am tăcut o mie de ani, pentru-ca să mă pot întâlni în rai cu cei șapte copilași ai mei!

Și zbură în luntre.

Și eul zise Colubra încet de tot.

— Tu? întrebă Ovidiu trist. Atunci trebuie să mă despart de tine!

Colubra să uită la poet și pe urmă la luntre:

— Dacă aș putea rămânea fată cum sunt, nu te-ași iubi decât pe tine și numai a ta aș fi!

O Colubra: Taci, nu minți.

De abia spusese vorbele acestea, și Colubra să făcu șerpe mic, cum fusese mai înainte.

Luntrea lui Caron plecă dela țârm. Atunci pomii să rupseră, florile să făcură pulbere, iarba să uscă, și în lumina lunei să zărea din ce în ce mai departe, tot mai departe barba albă a lui Caron și vălul alb al femeii care nu mințise o mie de ani; și pe nisip și prin stufurile de spini să zvârcoleau și să țarau trupurile de șerpi netede și lucitoare.

Ovidiu să cutremură de groază; să duse cât putu mai repede la luntrea cu care venise; deșteptă pe văslași strigând la ei »Șerpii! Ei să trecară la ochi nemulțămîți și îngânăr.

comitetul mi-a adresat rugarea să-l prezint la viitoarea adunare generală, care avea să se țină la Brașov. M'am supus. În adunare s'a primit renunțarea fostului comitet, sediul s'a mutat la Brașov și s'a ales un nou comitet făcându-mi-se onoarea d'ami oferii postul de președinte.

Am primit, căci mă credeam dator să fac aceasta ca cel ce am stat dela leagănul Societății în serviciul ei. Am primit, căci speram progres; colegii mei din comitet făceau parte din elita clasei noastre inteligente mai tinere din Brașov.

Și am început să lucrăm. Am rugat pe mai mulți în diferite părți, să ne fie bărbați de încredere cari să adune membri noi. Am înființat burse pentru elevi și am anunțat premii pentru piese. Rezultatul să poate critica. Dar' și comitetul să poate scuza.

Scopul ce ne-am fixat nu este atât de mic, săl putem atinge atât de repede, ci ne trebuie timp și sprijin moral și material care pân'acum s'a manifestat într'un fel foarte restrîns și lipsit de statornicie.

Noi Români avem un defect, că ne cam lipsește însuflețirea.

Insuflețire! Iată cuvântul dătător de viață și de putere pentru toți aceia cari întreprind un scop înalt. Insuflețire, iată ce ne trebuie nouă Românilor în stăruința noastră pentru ridicarea culturii naționale.

Și cum să nu fim inspirați de însuflețire știind că avem toate elementele cari îndreptătesc pe un popor la

— De aceea am venit noi aicea, ca să vedem șerpi!

— Să plecăm! să plecăm! strigă Ovidiu, care de groază își uită de prietinel cel mic. Dar' când să deslipe de țârm, își aduse aminte și strigă tare:

— Colubra! mica și credincioasa mea Colubra!

Atunci îi răsună la ureche un răs încet, încet de tot, de gâtul lui să încolăci ceva neted și rece, și doi ochi să uitară lung la el, la lumina cea limpede a lunei.

Văslașii credeau că poetul a nebunit de tot, și nu mai vorbea de loc; doar' din când în când șoptia:

— O mie de ani... pentru mine!

Și mângăia ceva strălucitor pe gât, care ei credeau că e vre-o podoabă.

Dar' iarăși răsând încet, Colubra îi șopti la ureche:

— Nu te crede prea mult, dragul meu prieten; n'am căzut numai pentru tine în minciună. Mi-am găsit iubitul tot în chip de șerpe, și trebuind să rămână tot șerpe, și eu vreau să fiu tot ca iubitul meu, până-ce vom putea să fim unul al altuia.

De atunci inzulă șerpilor a mai fost odată frumoasă, dar' n'a văzut-o nimeni doar' cine va trăi în anul două mii și o fi poet!

deșteptarea s'a din întuneric și la pășirea lui spre lumină?

Noi românii suntem un neam care a moștenit virtuți cari glorifică un popor. Și dacă examinăm harta etnografică ce ocupă elementul nostru, vedem cu însuflețire că oamenii noștri de naltă menire nu s'au înfățișat numai într'un colț, ci au răsărit în toate părțile.

Dela noi cei de dincoace de Carpați s'au ivit Șincai, Ma'or și Clain cari au deschis istoriografia română; de aici a trecut Carpații marele das' al Lazar care a întemeiat acolo învățământul românesc; dela noi a răsărit Cipariu care a fondat etimologia română; tot aici a apărut George Barițiu, care a deșteptat neamul său prin primul ziar și tot de aici a trecut în Bucovina vestitul Pumnul care a fondat acolo școala română.

La noi s'au ivit în lume și strălucesc ca niște stele în istoria culturii românești: Samuil Vulcan fundatorul gimnaziului românesc din Beiuș, care a dat lumină și viață românească în părțile cele mai întunecate; Andrei bar. de Șaguna, care a înviat biserica sa, creând autonomia bisericească gr.-or. rom. de care numai este nici în România; Emanuel Gojdu care cu fundațiunile ce a lăsat, s'a făcut un adevărat sfânt, la a cărui memorie toți trebuie să ne închinăm cu evlavie.

De aici a răsunit în lumea românească »Deșteaptă-te Române« a lui Andrei Mureșanu.

De aici sunt cei mai mari doi poeți ce-i are azi literatura română; George Coșbuc care a tunat; »Noi vrem pământ« și Octavian Goga, care a jelit lumii cum este »La noi!«.

Am moștenit dar' și noi Români din acestea părți însușiri mari ca alte crengi ale neamului. Toți am avut o mamă. Roma a fost leagănul tuturor. Suntem strănepoții celei mai renumite ginte din lume.

*

Când am văzut rămășițele sfinte ale celebrului pod dela Turnu-Severin m'am cutremurat de emoțiune, m'a pătruns o simțire par'că inspirată din cer, care-mi șoptea cu voce de titan o însuflețire, ce m'a ridicat în raiul fericirii.

Această voce par'că îmi zicea:

Români, priviți la mine! Eu sunt simbolul trăinicieii voastre. În cursul sutelor de ani, mii de valuri au prăbușit asupra mea, să mă nimicească să spele și urma existenței mele. Dar' eu având încredere în puterea de viață a celor ce m'au clădit aici, puterea pe care am moștenit-o și eu dela ei, m'am simțit inspirat de însuflețire ca să fiu vrednic de cei-ce m'au creat și cum ei au cucerit Dacia, astfel și eu să susțin pe vecie stindardul de neperire al sămânței care m'a așezat drept sentinelă în locul acesta.

Și închinându-mă ca la o statuă sfântă a însuflețirii, am ridicat de pe pământ o sfărâmură din vechiul și neperitorul pod. Am sărutat-o cu evlavie și am adus-o cu mine acasă. Am așezat-o în fruntea mesei mele de scris. Și de câte ori îmi îndrept privirile spre ea, simțesc o cutremurare delicioasă în tot corpul meu, care mă întărește să dau pept cu nenumăratele pedeci ale vieții, căci sunt Român și Românul în veci nu pier.

Insuflețire scumpul meu neam și vei avea și Teatru Național!

Am onoare a deschide adunarea generală.

Îmbrățișarea meseriilor și a negoțului.

Conferință ținută la 14/29 Iulie a. c. în adunarea despărț. X. Brăd, ținută în Halmagiu.

„O bună meserie face ca și o moșie“.
Proverb român.

Onorată adunare!

Sunt rari ocaziunile, când noi oamenii cu carte suntem fericiți a veni în mijlocul poporului, în număr mai însemnat; deși aceste întâlniri ar fi de un mare folos, și multe lucruri bune s'ar putea pune la cale. De o parte noi oamenii cu carte ne-am putea câștiga încrederea D-Voastră, iar' D-Voastră ne-ați putea descoperi toate lipsele, ce aveți, și V'ați convinge că noi dor și zel avem pentru înaintarea poporului românesc în toate privințele.

Noi inteligența prin întâlnirile cât mai dese cu poporul, am putea mai bine să vă luminăm, și din cunoștințele ce am câștigat fie din cărți, fie din experiență, împărtășindu-vă, să ne ridicăm împreună bunăstarea noastră materială și morală.

Comitetul central al »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român« a avut o fericită idee, când a hotărât ca: prin satele noastre românești să se țină prelegeri publice poporului, fie din economia câmpului, grădinarit, fie despre creșterea vitelor ori despre alte lucruri folositoare poporului. Aceste prelegeri cu drag le-am luat asupra-ne inteligența care să interesează de popor. Alte popoară au făcut de mult lucrul acesta. Noi am învățat din pățania lor, și abia începem acum.

A sosit timpul ca toți, cei eșiți din popor și crescuți pe la școli, să ne întoarcem în sinul poporului și împreună cu preoții și învățătorii, umăr la umăr să lucrăm pentru înaintarea poporului nostru pe toate terenele.

Advocatul, medicul, profesorul, și ori-ce inteligent este chemat ca și el să lucreze după putință pentru popor, căci nu să cuvine ca cel cu carte să primească numai dela popor, și să tră-

iască de pe spatele lui, ci în schimb trebuie să dea și el poporului din învățătura lui, și prin aceasta să-l ridice la o stare materială și morală cât mai înfloritoare. Căci scris este: »Ajută-te și D-zeu îți va ajuta«. Cel cu carte să nu-și uite de opincă, căci ea este talpa țării, să nu-și uite de meseriași și neguțători căci fără ei nu am putea trăi.

Cu drag dară am venit în mijlocul acestei adunări, ca să stăm de vorbă câteva minute despre lucruri, cu cari credem că vom aduce ceva folos. D-voastră și neamului nostru românesc. Și pe când unii dintre frații de față v'au vorbit despre alte lucruri frumoase și vrednice de știut, eu de astă-dată Vă voi vorbi despre: »Îmbrățișarea măestriilor și a negoțului«.

Este lucru știut că la noi Românii, măestriile și negoțul nu sunt destul de îmbrățișate. Poporul nostru încă tot să mai ferește a-și da copiii la măestrii și negoț, și aceasta o face din neștiință, iară cel inteligent, ori plugarul cu stare bună, nu-și dau pruncii la măestrii, decât în cazul extrem, și siliți de împrejurări. Și nu este bine așa. Este spre răul nostru a rămânea în starea aceasta. Trebuie să fim în curat cu adevărul că: »un popor fără clasa de mijloc — fără măestri și neguțători — este sclavul altor popoară«. Trebuie să punem la o parte ori-ce prejudețe.

Strămoșii nostri — vechii Romani — stăpânitorii lumii, înbuiați din averile popoarelor subjugate numiau măestriile și negoțul: »ocupațiuni murdare«. Ei o puteau face aceasta, fiind-că mii de sclavi aveau, cari să se ocupe cu măestriile și negoțul. Dar' noi, poporul român de azi din Ungaria, ce avem? Câte un petec de pământ — în cele mai multe părți ale țării — frământat în sângele străbun, și udat cu sudorile noastre de sânge. Ne-a rămas credința în D-zeu, ce ne zice: »ori cât timp Român vei fi, nu te teme că-i perii«. Ne-a mai dat D-zeu brațe vânjoase de lucru, minte ageră și luminată, cari nu le schimbăm cu nici un popor din lume. Și azi zicem cu fală: »Suntem Români!«

Timpurile însă s'au schimbat, și să schimbă. Din gloria străbună nu putem trăi. A ne mai provoca la trecutul de odinioară, a desprețui și noi meseriile și negoțul ar însemna a ne sinucide de bună voe.

Adese-ori auzim pe mulți din poporul nostru zicând: »cum a trăit tatăl meu și moșul meu, voi trăi și eu, vor trăi și pruncii mei?« Da! ce e drept. Voi trăi eu, vor trăi și pruncii mei. Dar' e deosebire între traiu și traiu. A trăit tatăl meu și voi trăi și eu cu moșioara mea și încă poate-că bine. Dar' când de pe această moșioară vor trăi 5—6 frați, cum vor putea trăi? Moșia va fi parcelată. Un frate nu va

putea căpăta atâta moșie, — după care lucrând din greu să poată trăi bine.

În loc de-o casă vor trebui făcute 5—6. Și apoi pământul rămâne același, el nu crește și nu să înmulțește, pe când un părinte are câte 5—6 prunci și mai mulți. Trebuie să cugete ori-care părinte cuminte, sănătos, cum să-și asigure un traiu fericit pentru toți fiii săi. Și aceasta nu o poate face un econom într'alt mod, ci numai așa dacă-și va aplica din fiii săi și la măestrie și negoț.

Sunt mulți oameni, fie din popor, fie din inteligență, cari zic: »cum să-mi dau copilul la măestrie, că nu a fost neam de neamul meu maistor!« *Vezi Doamne!* tălpar nu e bine, că iarna trebuie să lucreze și zama de argăseală miroasă greu. Ciobotarul trebuie să stee toată ziua plecat și închis în casă.

Și așa mai departe la fiecare măestrie află câte un cusur. Atari oameni mai bucuroși își lasă pruncii să trăiască în sărăcia la coarnele plugului, ori ca servitor la unul și la altul, ori apoi își mănca averea cu ei pe la școli, ca în urmă să ajungă niște »perdevară« prin cele cancelării. Astorfel de oameni la cari le-am putea zice: »fală goală, trăistă ușoară«, trebuie să le amintim, că: »meșteșugul la om e brățară de aur«. Și »cine are o măestrie își are asigurat un codru de pâne«.

A fi prea conservativi sau cu alte cuvinte a ținea prea mult la ocupațiile părinților, când acele nu ne mai asigură traiul vieții este cea mai mare nebulie și prin aceasta să dă dovadă de prevedere în viitor.

Împrejurările vieții astăzi sunt cu totul altele ca înainte cu 30—40 ani. A face din copiii nostri »domni« numai preoți, învățători, advocați ori ce mai știu eu, înseamnă a nu mai ținea cont de progresul continuu la popoarele cu cari trăim, precum și de trebuințele noastre zilnice.

Un popor, care produce din sinul său numai consumatori, iar' producători nu — îndeajuns — devine o păpușă numai în mâinile poporului, care s'a îngrijit pentru ridicarea unui capital productiv. Să luăm exemplul dela poporul boem, care prin meseriași săi, prin industria sa, și-a câștigat un loc de frunte între popoarele din monarhia austro-ungară.

Să mai provoacă unii la rolul modest ce au meseriași nostri în societate, și din acest motiv să rețin a-și da copiii la măestrii. Au nu vedem, că încă și azi sunt unii din clasa așa numită »cultă«, cari nu prea bucuroși cercetează convenirile sociale ale măestrilor și nu să prea simt bine în mijlocul lor.

Față de aceste excepțiuni trebuie să constatăm curentul sănătos ce să propagă în cercuri tot mai largi în viața

publică. Spiritul democrat în adevăratul înțeles al cuvântului cuprinde pe toți oamenii de bine. În ziaristica noastră sunt timbrați după merit toți aceia și toate acele, cari să feresc a veni în atingere cu măestrii noștri, cu clasa de mijloc. Curentul acesta e foarte natural. Și iată pentru ce? Noi Românii nu avem o aristocrație de sânge. Inteligența noastră este eșită din popor, din opincă și în parte din tre meseriași, ori cel mult dintre preoți și învățători.

Pentru-ce dar' să ne ferim de aceia, din sinul cărora am eșit? Au nu suntem sânge din sângele lor, și oase din oasele lor? Vom înfiera deci pe toți aceia, cari desprețesc clasa de mijloc și vor fi pentru noi ca niște vameși și farisei. Un om mare, fie prin averea lui, fie prin inteligența lui, fie prin poziția lui în societate pus lângă unul de poziție mai jos, lângă un măestru sau un țaran rămâne tot același și nimic nu i-să poate detrage din ce e al său; din contră prin atingerea intimă cu cel mai de jos, stima și respectul lui crește mai mult...

Trebuie să amintesc împrejurarea, că din oamenii noștri mai cu stare — dintre țărani — ori apoi din clasa inteligentă, foarte puțini își aplică băeții la măestrii ori comerț; mai mult o fac aceasta oamenii mai săraci, plugari ori măestri. Și chiar din acest motiv măestriile și comerțul la noi n'au putut lua un avânt mai mare.

Un învățacel din familie săracă și de multe-ori fără carte, trebuie să stee câte 4—5 ani la învățatură la măestrie. După-ce a eșit calfă numai Dumnezeu știe cum o duce. Aplicat ca măestru are a să lupta de-oparte cu sărăcia, de altă parte cu concurența străină. De amintit este și împrejurarea, că: măestrul străin față de învățacelul român ce-i este încredințat să poartă cu multă rezervă și nu-l face să pătrundă în toate secretele măestriei. Câte calfe de român ciobotari, croitori nu iasă în viața publică fără de a ști croi bunăoară, sau nu știu să lucre destul de fin. Din aceste neajunse provin apoi alte rele. Mulți chiar din publicul nostru să plângă că la măestrii noștri la anumite branșe nu capătă lucrul destul de solid și frumos, și cum-că la străini ar căpăta lucrul și mai bun, și mai fin și chiar mai ieftin. În multe cazuri plângerile sunt nebazate și măestrii noștri să pot justifica cu o sumedenie de împrejurări. Avem — și asta trebuie să o spunem cu deplină satisfacție, un număr însemnat de măestrii români, cât și comercianți, cari pot sta alătura cu ori-ce străini.

(Va urma).

PROSPECT

pentru înființarea unei tipografii românești în Caransebeș.

Poporul român, dar' mai cu seamă cel din Ungaria, nu dispune încă în deajuns de cărți bune, acomodate lui. Cărțile românești, de ori-ce natură, nu pot pătrunde în fiecare casă românească, precum să întâmplă această în alte state mari culturale, mai mult din cauza prețurilor lor prea mari. Aceasta piedecă trebuie și să poate delătura mai ușor prin înființarea unei tipografii mari românești, a cărei scop principal să fie edarea de cărți eftine și bune, apoi executarea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei arte.

Subscriși, cu scopul și din motivul amintit mai sus, ne-am hotărât astfel a înființa în Caransebeș (în Sudul Ungariei) o societate anonimă, pe acții, pentru susținerea unei tipografii românești.

Credem, că este datorința fiecărui Român de a sprijini o acțiune de felul acesta și de aceea ne adresăm către onoratul public românesc, să binevoiască a contribui la îndeplinirea acestei nizuințe a noastră, prin subscrierea de acții.

1. Societatea să înființeze pe timp nehotărât și va purta numirea de „**MINERVA**“ tipografie pe acții, cu sediul în **Caransebeș**.

2. Capitalul societății să stătorește în Cor. 20.000 împărțit în 400 bucăți acții nominale, cu suma nominală de câte Cor. 50.—. Adunarea generală constituantă își rezervă dreptul de a decide, în caz de s'ar subscrie acții mai multe, urcarea capitalului societar la o sumă mai mare decât Cor. 20.000.

3. La subscriere sunt a să solvi pentru fiecare acție câte Cor. 10 din nominal și câte Cor. 2 pentru spese de fondare, ear' restul să va solvi în modul următor:

la 1 Decembrie 1906 Cor. 10.—,
la 1 Ianuarie 1907 Cor. 15.— și
la 1 Martie 1907 Cor. 15.— de
fiecare acție.

Fiecare acționar poate solvi și de-odată mai multe sau toate ratele.

4. Dela terminul fiecărei rate sunt de a să solvi 6% interese de întârziere. În caz că nu s'ar ținea aceste rate, intră în vigoare dispozițiunile legii comerciale.

5. Despre sumele solvite să vor da adeverințe interinale, ear' acțiunile originale să vor estrada numai după plățirea lor întregă.

6. Terminul de încheiere a subscripțiunii este 1 Noembrie st. n. 1906 la 12 ore din zi.

7. Solvirile ratelor au să se facă la »Nera« cassă de păstrare, ca societate pe acții, în Bozoviciu și la »Se-

beșana« cassă de păstrare pe acții în Caransebeș.

8. Adunarea generală constituantă să va convoca conform legii comerciale în foaia »Renașterea« din Caransebeș, în »Drapelul« din Lugos, în »Răvașul« din Cluj și în »Bunul Econom« din Orăștie.

9. Membrii fondatori își rezervă dreptul de a-și alege prima direcțiune a societății conform statutelor, ce să vor primi în adunarea generală constituantă.

MEMBRII FUNDATORI:

Iuliu Novac m. p.,
advocat, director executiv al cassei de păstrare „Nera“ în Bozoviciu.

Dr. Nicolae Ionescu m. p.,
advocat și director executiv al cassei de păstrare „Sebeșana“ în Caransebeș.

Iosif Campianu m. p.,
preot gr.-or. și proprietar în Prigor și Mehadia.

Dr. Eliș Dăianu m. p.,
protopop gr.-cat. în Cluj.

Vasile Domșa m. p.,
protopresbiter gr.-or. și proprietar în Orăștie.

David Voniga m. p.,
preot gr.-or. în Gyirok redactorul „Controlei“.

Convocare.

În senzul §§-lor 23 și 26 din statute membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ să convoacă la

Adunarea generală ordinară
în Brașov, pe zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1906.

Programul adunării este:

Ședința I.

Vineri la 21 Septembrie st. n., la orele 11 a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) cerzurarea socotelilor anului 1905 și a proiectului de buget pentru anul 1907;
 - c) înscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*)

Ședința II.

Sâmbătă, în 22 Septembrie st. n. la orele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
2. Alegerea secretarului literar.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1907.

*) Să observă că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (în Sibiu, strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.

5. Inchiderea adunării generale.

La orele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferențe publice.

Sibiiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută în 7 Iunie 1906.

Iosif Sterca Sutu m. p.
president.

Dr. C. Diaconovich m. p.
secretar I.

Știri de tot felul.

Programa marelui festival coral aranjat de societatea »Carmen« în Expoziție s'a stabilit așa:

Sâmbătă 8 Sept. să face la gară primirea societăților corale de peste hotară și din țară, precum și a »Junilor« din Brașov. Sosesc 25 societăți cu un număr total de 2000 cântăreți.

Duminică 9 Sept. n. ora 3 să va da în arenele Române primul concert; vor cânta 12 coruri din Bănat și Crișana. La urmă toate aceste coruri reunite vor executa împreună mai multe piese de ansamblu. Concertul va fi precedent de originala serbare a »Junilor«.

Marti 11 Sept. n. ora 4. al 2-lea concert, tot în Arenele Romane vor cânta 13 coruri din Ardeal, Bucovina și din țară. La urmă ansamblu cu toate aceste coruri reunite.

Miercuri 12 Sept. n. ora 8½ seara, cele 25 coruri împreună cu 4 societăți germane din capitală, vor forma un ansamblu grandios de 2000 cântăreți, acompaniați de orchestră și muzica militară sub conducerea maestrului Kiriac. Acest concert va fi urmat de prologul din »Povestea neamului«.

*

Fidanțare. D-șoara Pompilia Domșa și dl Dr. Ioan Mora fidanțați Orăștie, 30 August 1906. Felicitările noastre!

*

A V I Z.

Pentru cercetarea expoziției din București, în legătură cu cele publicate în Nrul 33 al rev. noastre să face cunoscut tuturor celor interesați că grupul excursioniștilor noștri din jurul Orăștiei va avea favorul de călătorie de 50% pe căile ferate române, intrare gratuită și eventual cvartire gratuite.

Excursiunea să va face nu pe la Brașov, — cum, anunțasem, — ci în conțelegere cu dl protopop Sergiu Median, din Sebeș și sub conducerea dânsului — pe la Turnu-Roșu.

Plecarea din Sibiiu Marti în 5/18 Sept. a. c. la 4 ore dimineața, dela Orăștie Luni în 4/17 Sept. la 3 ore p. m. Întâlnirea excursioniștilor în Sibiiu

seara la 8 oare la »Impăratul Romanilor«.

La grup să pot asocia: preoți, învățători și alți fruntași precum și dame; cu deosebire ar fi de dorit să participe și țăranii în costumul lor național, local.

Cei-ce voesc să se asocieze la această excursiune imediat să-și procure pașaportul pe 15 zile și să anunțe până în 10 Sept. n. a. c.

*

Greva din Petroșeni. Lucrătorii dela băile de cărbuni din Petroșeni sunt în grevă. Cauza este, pentru care s'a pus lucrătorii în grevă, plata mizerabilă și munca continuă fără de repaus. Un comitet de acțiune al greviștilor, a formulat cererile pe lângă cari greviști ar fi învoiți să între în lucru. Văzând greviștii să țină Duminică trecută o întrunire, au fost provocați de solgăbirăul să se împrăștie la ce greviștii s'au opus și fisolgăbirăul s'a văzut nevoit a recurge la armată, care a sosit îndată la fața locului. Armata a împrăștiat cu patul puștii pe lucrătorii greviști și pe cei-ce nu să alăturase încă la greviști. În conflictul acesta au fost răniți aproape 200 muncitori, între cari și români. În jurul băilor, cam 800 soldați și peste 100 jandarmi să află pentru susținerea liniștei. Greviștii în număr de 7000 sunt foarte îndârjiți față de declarațiunea direcțiunei minelor, că va dimitte pe toți aceia, cari nu vor lua iarăși lucrul. Greviștii pretind 4 coroane la zi, 8 ore de lucru pe zi și 16 ore pentru recreație, 2 coroane pentru copii aplicați la muncă grea dela mine și 3 coroane pentru muncitorii cu ziua.

*

† **Ioan Demeter**, proprietar în Orăștie, a încetat din viață Vineri la orele 10½ a. m., fiind împărțășit cu sfințele taine. Decedatul în Domnul a fost în anul a. 79-lea a etății. — În mormântarea s'a făcut Duminică în 2 Septembrie a. c. la Orăștie după ritul bisericeii gr.-or. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

*

Adunarea dela Lipova. Dintre deciziunile adunării generale a Societății pentru crearea unui fond de teatru român, relevăm următoarele: 1) S'a decis înființarea unei burse (stipendiu) de 1200 coroane pentru o domnișoară, care să studieze și cântecele naționale în legătură cu școala gramatică; 2) Premiile pentru piese teatrale originile să fie ridicate dela 300 și 500 la 500 și 800 cor., pentru-ca să concureze la aceste premii și scriitorii noștri recunoscuți; 3) Comitetul să grăbească cu compunerea conspectului pieselor potrivite. Dintre piesele teatrale prezentate spre premiare a fost aleasă drept cea mai bună piesă »Sgârcitul«. Autorul ei este dl Romulus Muntean, iurist absolut în Hațeg.

*

† **Iulu Dan**, fost protopop al tractului Făgaraș a răposat Luni noaptea în Brașov.

*

Dascăl premiat. »Poporul Român« aduce știrea, că inv. Avram Neda în Reșița-Rom. a fost premiat din partea ministrului de agricultură cu suma de 200 cor. pentru rezultatul obținut în conducerea grădinei de pomi din Reșița.

Rezultatul produs de acest învățător, ca conducător al unei grădini de pomi, corespondentul P. R. îl împărțăsește în următoarele:

Înainte de aceasta cu 3 ani când a primit grădina: a fost toată gropi, puțini duzi și pomișori neînsămnați. Un loc ce însuflă groază trecătorului.

Dl Avram Neda cu cunoscutul său zel neobosit din școală, s'a prins și de grădina de pomi, la rugarea antistei comunale.

După-ce a câștigat și binevoitoarea contribuție a antistei com., procurându-și recuizitele necesare; a asemănat gropile, a rigolat grădina, a împărțit-o după un plan bine chibzuit, a sădit gard viu, a împodobit-o, apoi an de an cu sute de mii de diferiți pomi nobilitați parte de mâna sa proprie, parte de școlarii săi cu care totdeauna practică.

Care a fost rezultatul? Rezultatul a fost, că antistea com. cu o mândrie oarec-care an de an votează sute de cor. conform conspectului și preliminarului prezentat de dânsul; din raportul special despre stare grădinei, antistea comunală pe lângă exprimarea călduroaselor mulțămiri și recunoștințe, în fiecare an îi votează o sumă anumită — ca remunerațiune.

Dar' aceasta grădină prin coducerea sistematică a dlui Neda ridicată fiind peste toate grădinile din comitat, n'a putut sta nevăzută de forurile de control respective. Aceste autorități competente, nevoind a rămânea mai pe jos ca antistia comunală în mulțămiri și premiare, l-a recomandat înaltului Ministeriu r. u. de agricultură, de unde zilele acestea a sosit premiul de 200 cor. pe sama dlui Avram Neda, pentru progresul obținut în conducerea grădinei de pomi din Reșița.

*

Tirgul de țară în Zam să va ținea în 11 Septembrie st. n. a. c.

*

Mașină nouă pentru pregătirea cărămizilor a pus în circulație inventatorul Lehmann. Ch ajutorul mașinei Lehmann zilnic (în 12 oare de lucru) să pot pregăti 10.000 cărămizi. Pentru purtarea mașinii sunt de ajuns doi lucrători. Prețul unei mașini este, loco Budapesta de 2250 coroane.

*

Preoți francezi. În urma luptei ce decurge în Franța pentru despărțirea bisericii de stat guvernul francez a luat dispoziții ca să cheme sub arme pe zece mii de preoți, cari până acum au fost scutiți de miliție, pentru ca să aibă mână mai liberă în împlinirea scopurilor sale.

Multe scrisori de recunoștință, pe cari le capătă zilnic dl A. Müller, dovedesc earăși că crucea dublă electro-magnetică nr. 86967 R. B. este de un efect extraordinar. Dăm publicității una din scrisorile de recunoștință: »Rudersdorf, la 19 Febr. 1903. Stimate dl Müller! Crucea dublă electro-magnetică nr. 86967 R. B., pe care am comandat-o timp scurt înainte pentru cumnatul meu Carol Weber, a avut efect minunat. După câteva zile deja să simțise bolnavul mai bine, respirația ia devenit mai ușoară și poate și dormi. Te rog a'mi trimite imediat două aparate, unul pentru mine și celalalt pentru nevasta mea. Totodată te încunostințez, că în scurt timp voi mai comanda câte un aparat pentru domni K. B. și Pt. Cu stimă Matia Schrei, proprietar în Rudersdorf nr. 175 (Ungarn)«. Un astfel de aparat costă 6 cor., și să poate comanda numai dela A. Müller, Budapesta, V. Vadász-utca 42/G.

Hârtie vorbitoare. După descoperirea Americii, locuitorii autohtoni credeau că însăși hârtia vorbește, când auzeau pe cineva cetind. Odată un european a trimis pe un indian negru la un prieten al său cu o corfă de smochine. Ajungând la destinație, europeanul cetește scrisoarea, numără smochinele și începe să bată pe indian, că ia mâncat atâtea și atâtea smochine. Indianul a înmărmurit de spaimă și de mirare, a negat însă și susținea că hârtia minte și e martor fals, și că el vrea să jure dacă jură și hârtia. Altădată acest sclav a fost trimis la alt european cu mere. În scrisoare era spus numărul lor. Sclavul pe drum iar' a mâncat din mere, dar' acum cu șiretenie; a pus scrisoarea sub o piatră, ca să nu'l vadă, cum și câte mere mănâncă, deci să nu'l mai trădeze. Dar' ce mirare pe bietul om, când scrisoarea a știut și acum câte mere a mâncat! Negrul acum a mărturisit faptul și admiră înțelepciunea hârtiei care știe să vorbească!

Curs de dans în Orăștie. Dl Nicolau Sara și dl Edelenyi maeștrii de dans vestiți din Oradea-mare și Beiuș deschid un curs de dans, jocuri originale și naționale precum și de boston francez pe 5 săptămâni în Orăștie în timpul cel mai apropiat. Inscrisorile de pe acum să pot face în sala mare a hotelului »Transilvania« zilnic dela 1—3 ore p. m. Roagă on. public român din loc și jur pe această cale ai da atențiune și sprijin. Timpul de instrucție pentru copii dela 5—7

ore și pentru adulți dela 8—10 ore sara. Taxa de înscriere e de 12 și 8 coroane.

H A Z

Un boier, care trăia la țară, își trimisese copilul la Paris să învețe carte. Când după un timp, băiatul să întoarse din Paris, tatăl său voind să'l năcăjească, și tot odată să vadă cum ce a învățat, îl chemă la dânsul și-i zise:

— Din câtă carte ai învățat tu până acum, am să te întreb și eu ceva, căci, cred că-i fi tobă de învățătură; de mii răspunde bine, atuncea ești om; de nu, ești un fleac. Știi tu cum să cheamă pâinea?

— În franțuzește?

— Nu, în românește.

— Păi, tată, cum să se cheme... pâine.

— Ei, vezi că ești un prost și n'ai învățat nimica? Apoi, dragul tatei, să știi dela mine că pâinea să cheamă: sațul casei. Dar' focul știi cum să cheamă?

— În franțuzește?

— Nu, prostule în românește.

— Cum să se cheme... foc, cum zic toți românii.

— Iacă îți spun și asta. Focul să cheamă: mângăerea. Dar' apa măcar știi cum să cheamă?

— Tot în românește?

— Tot.

— Cum să se cheme, dacă nu apă.

— Hei dragul tatei, după cât văd, ești un mare dobitoc. Apa să cheamă prisosință. Acum să te mai întreb un singur lucru; pisică, știi cum să cheamă ori nu?

— Nu știu.

— Apoi nătărăule, bagă bine în cap ce-ți spun: căci văd eu că degeaba cheltuiesc parale cu tine să te trimit la învățătură; pisica să cheamă; zgârietoare.

Ce-or mai fi vorbit, nu-mi mai aduc aminte. Atăta știu că băiatul când eși din casă, își zise în gând: »Lasă că ți-o fac eu, dacă e așa!« Și cum zise așa și făcu. Luă un tăciune aprins, îl legă de coada pisicii, dându-i apoi drumul prin aria plină cu snopi de grâu, gata de treerat. Când grăul luă foc, să duse la tatăl său în casă și începu a striga pe nerăsuflăte:

— Sai iute, tată, căci zgârietoarea a luat mângăierea de coadă și a aprins aria, și de nu vei sări repede cu prisosință, s'a dus dracului sațul casei.

— Ce vorbești, mă, ești, nebun?

— Nu, tată, vorbesc cum m'ai învățat dta.

Tocmai târziu observă că grăul ardea de-a binele, dar' tot ajutorul fu zadarnic. Să alese cu cenușa și cu o lectie bună să nu mai glumească cu copii.

Dum. 14-a după Ros., gl. 5 sft. 7

Dum	27 Cuv. Priemen	9 Georgina
Luni	28 Cuv. M. Arap.	10 Nicol.
Marti	29 Tâier. c. S. Ioan	11 Prot
Merc.	30 PP. Al. I. și P.	12 Macedon
Joi	31 Brăul P. c. M.	13 Matern
Vineri	1 Cuv. S. stălp.	14 Înălț. S.
Sâmb.	2 Muc. Mamant	15 Nicodem

Redactor resp. GEORGE SUCIU.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 10 Sept. până la 15 Sept. st. n. 1906.

10. Septembrie. Alsókubin, Apátfalva (Csanádm.), Avasfelsőfalva, Bács, Baromlaka, Battyánd, Buttyin, Deliblat, Dézna, Feled, Füzesabony, Hédervár, Hosszúhetény, Ispánmező, Krapina (Varasdm.), Lajosmizse, Lelesz, Lovasberény, Mattonor, Miske, Mohács, Nagyatád, Nagylucska, Nagóvárszony, Fánccélcseh, Péczel, Pomogy, Sárbogárd, Szekszárd, Szirák, Szőlősgyörök, Teplicz (Varasdm.), Tiszakálmánfalva, Turnischa, Vásárosnamény, Zalaegerszeg, Zám, Zeliz. — **11.** Balatonfőred, Bánlak, Becsehely, Felsődiós, Kismarja, Körösmező, Nyustya, Pápa, Székelykeresztur, Szentelek, Verbó. — **12.** Bilke, Diószeg, Etek, Hajdunánás, Késmárk, Kislucska, Mezőkeresztes (Biharm.), Miava, Nagyida (Abaujmege), Nagyida (Kolozsm.), Nagymagyar, Nyitrazsámbokrét, Ozora (Torontálm.), Radosna, Szilágveseh, Szucsány, Vágsellye. — **13.** Alsónyárasd, Borsa (Marmarosm.), Élesd, Garamszőlős, Homonna, Jánk, Malacska, Nyirbátor, Szokolcsa, Vajdaháza. — **14.** Almás (Bácsm.), Baksagyórta, Bátorkesz, Bród (Varasdm.), Enyiczke, Hidegkut (Temesm.), Körös (Belovárm.), Lajtafalu, Losoncz, Margita, Micske, Mocsonok, Nagyszeben, Németkeresztur, Privigye, Répczeszemere, Rittberg, Szekcs, Szebeib, Szécsen, Szentkereszt, Szina, Turdosin, Zentelke. — **15.** Dunaadony, Kacza, Körösladány, Lővágószőlős, Martonvásár, Szászvár, Trencsén.

Sz. 875/1906 végr.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósi végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1905 évi 9908 számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Dácia pénzüintézet javára Bukur Stefan és t. ellen 100 K. s jár. erejéig 1905 évi nov. hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 642 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m: szarvasmarhák, pálinka főzőüst, sertés, pálinka, buza st. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járás-bírósi végzés 1906-ik évi V. 546/4 számú végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés ennek 1904 évi Julius hó 11 napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 45 kor. 46 filérben bírólág már megállapított költségek erejéig, Homorod községben végrehajtást senvedő lakasán leendő megtartására 1906 évi szept. hó 15-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül

kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy, 1906 évi Augusztus hó 25 napján.

Rusuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

871—1906. végrh. szám. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. járásbírósnak 1905. évi 8101. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt „Dacia“ pénztintézet javára Grün Márton és t. ellen 300 K. s jár. erejéig 1905. évi november hó 8. foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1420 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: ló, kocsi, kukoricza, kas, szalma, széna, bor, pálinka és szarvasmarhák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 191/6. számú végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés ennek 1904. évi márczius hó 16. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 83 kor. 44 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Homorod községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására **1906. évi szeptember hó 15-ik napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben, az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ai értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, Algyógy 1906. évi aug. hó 25. napján.

Rusuly Imre.
kir. bir. végrehajtó.

874—1906. végrh. szám. (1—1)

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1905. évi 9987. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt „Dacia“ pénztintézet javára, Grün Márton és t. ellen 162 kor. s jár. erejéig 1905. évi november hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 650 kor. becsült következő ingóságok, u. m.:

szarvasmarhák, fakarmány; buza, szilva és sertések nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 547/4. számú végzése folytán 162 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi december hó 23. napjától járó 6% kamatai $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 53 kor. 24 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Homorod községben keres. Bukur Vasile végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására **1906. évi szeptember hó 15-ik napján délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy, 1906. évi aug. hó 25. napján.

Rusuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

776—1906. végrh. szám. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Közhirrre teszem hogy a dévai kir. törvényszék 1905. évi 11971. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt „Dacia“ pénztintézet javára, Rácz Erzsébet és társa ellen 145 K. s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: két ló, egy félfedelű hintó, nyilvános árverésen eladtnak.

Ezen árverés a szászvárosi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 25/4. sz. végzése folytán 145 K. tőkekövetelés, ennek 1905. évi augusztus hó 12. napjától járó 6% kamatai $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig 62 K. 12 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Szászvároson alperes lakásán leendő eszközzésére **1906. évi szeptember hó 11. napjának délelőtti 8 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szászvároson, 1906. évi augusztus hó 24. napján.

Schusztér Vilmos
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 870—1906. végr.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1905. évi 4730. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Dacia pénztintézet javára Bukur Iuon I. Iosif ellen

96 K. s jár. erejéig 1905. évi augusztus hó, 13. foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1070 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, szekér buza stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 190/7. számú végzése folytán 96 K. tőkekövetelés ennek 1904. évi december hó 25. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 58 kor. 57 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Homorod községben végrehajtást szenvedők lakásán leendő megtartására **1906. évi szeptember hó 15-ik napjának délutáni 1 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1906. évi augusztus hó 25. napján.

Rusuly Imre.
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 873/907 végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1906. évi 2585. számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel ügyvéd által képviselt Dacia pénztintézet javára Hankes Iosef és t. ellen 292 K. s jár. erejéig 1906. évi márczius hó 23. foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1225 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: juhok, sertések, buza szarvasmarhák stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 180/4. számú végzése folytán 292 kor. tőkekövetelés ennek 1904. évi június hó 15. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 147 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Középalmas községben, Hankes Iosef lakásán **1906. évi sept. 14-én d. e. 10 órája** és glod község Hankes Petru lakásán leendő megtartására **1906. évi septemner hó 14-ik napjának délutáni 1 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1906. évi augusztus hó 25. napján.

Rusuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

CUMPĂRAȚI!**Biblioteca »Bunul Econom«**

Din această bibliotecă se pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootehnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a ale îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea sământului)
- 9—10. »Prăsirea păsărilor de casă (gălițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibilicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara orzul, ovėsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele au ase adresa la administrațiunea »Bunului econom« Orăștie, Szászváros.

Sunt potrivite pentru prelegerile publice populare și pentru toți agronomii și proprietarii de pământ.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să îngrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
»BUNUL ECONOM«
revistă ptu agricultură
industrie și comerțiu.

Comandele
din afară să
efectueșc repede!

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

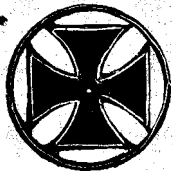
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

(191) de 20

Nu e mijloc secret pe lângă garanție e a se da împrejuvindecă boale vechi de ani.

125—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsomnie, epileșia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari ia tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreat și cercetat. Deja efitinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.**Syrup de zmeură „Demeter“**

I. calitate, curat, numai din suc de zmeură preparat.

1 kilogram costă 1 cor. 20 fil. 1/4 kilogr. 40 fil.

Să capătă în farmacia

N. VLAD în Orăștie (lângă collegiu).

SĂ CAUȚĂ o femeie isteată pentru a conduce o crăsmă și boltă într'un sat românesc lângă Orăștie. Plată de servit după învoială. A să adresa la admin. acestei foi până în 20 Sept. n. c.